

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Trg sv. Marka 4
10 000 Z A G R E B

PODNOŠITELJ:

OIB _____

iz _____, _____

na temelju članka 62. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, odnosno čl. 63. stavak 1. tog zakona, u zakonom propisanom roku podnosi:

USTAVNU TUŽBU

protiv

odluke Vrhovnog suda RH, poslovni broj Gos 1/2019-36 od 4.3.2020. godine, koja odluka je objavljena na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova 10.3.2020. godine, a sve iz razloga što su navedenom odlukom podnosiocu povrijeđena ustavna prava i to:

- pravo vlasništva Podnosioca, čl. 48. i 50. Ustava RH
- ustavno pravo jednakosti pred zakonom, čl. 14. st. 2. Ustava RH, povezano s povredom prava vlasništva Podnosioca, zaštićeno čl. 48. i 50. Ustava RH i čl. 29. Ustava RH,
- pravo na pošteno suđenje, čl. 29. Ustava RH, zasebno i povezano s čl. 145. Ustava RH

**ČINJENICE I RAZLOZI NA KOJIMA SE TEMELJI TVRDNJA O POVREDI
USTAVNOG PRAVA PODNOŠITELJA**

1. Podnositelj je tužitelj u parničnom postupku protiv _____ koji se vodi pred Općinskim sudom u _____, pod brojem _____ te je svoj kredit konvertirao sukladno odredbama Zakona i izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (ZID ZPK 2015).

2. Vrhovni sud je dana 4.3.2020. godine donio odluku u oglednom postupku, u predmetu broj Gos 1/2019-36 u kojem je postupak pokrenut u pogledu pitanja koje je glasilo:

"Je li sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj 102/15) nepostojeći ili ništetan u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli?"

po kojem pitanju je Vrhovni sud RH, gore navedenim rješenjem, odlučio:

„Sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj 102/15.) ima pravne učinke i valjan je u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.“

3. Ono što se ukazuje spornim je prije svega činjenica nepostojanja zakonom propisanih uvjeta za pokretanje pitanja o kojem je odlučivano u ovom oglednom postupku pošto se pitanje o kojem je

postupak pokrenut ne postavlja niti u mom, niti gotovo u niti jednom predmetu ovakve vrste koji se vodi pred sudovima u Republici Hrvatskoj.

4. Ova odluka Vrhovnog suda RH, kao uostalom i ranija odluka o samom pokretanju ovog postupka pod broj Gos 1/2019-5 od 11.12.2019., uopće nema obrazloženje u tom dijelu pa primjerice nije jasno niti provjerljivo temeljem čega je to Vrhovni sud donio svoju odluku i jesu li primjerice uopće ispunjeni uvjeti propisani čl. 502. 1 ZPP-a, te je apsolutno nejasno i neobrazloženo o kakvoj vrsti sporova je predsjednik Vrhovnog suda RH tražio od prvostupanjskih sudova podatke, kakvi podaci i o kojim sporovima su Vrhovnom sudu dostavljeni pa čak i to je li ispunjen uvjet postojanja većeg broja tužbi i predmeta u kojima se postavlja navedeno pitanje, odnosno pitanje o kojem je ogledni postupak pokrenut.

5. Već samo iz ovoga očito je kako je došlo do povrede konvencijskih i ustavnih načela vladavine prava i pravne sigurnosti, odnosno povrede čl. 29. Ustava RH koji jamče pravo na pošteno suđenje, odnosno povrede načela pravne sigurnosti sadržanom u citiranim odredbama, pošto se ovako značajan postupak ne može voditi na način koji nije provjerljiv i u kojem stranke ne mogu sa razumnim stupnjem izvjesnosti znati na koji način će se njegov rezultat odraziti na njihova prava i obveze pa shodno tome ne mogu niti adekvatno i u okvirima postavljenih konvencijskih i ustavnih standarda zaštititi svoja prava.

6. Sve ovo tim više s obzirom da je u čl. 502. n ZPP-a propisana obvezujuća narav pravnog shvaćanja Vrhovnog suda RH iz oglednog postupka.

7. Podnositelj kao jedini način provjere zakonitosti i ustavnosti ovog oglednog postupka, a ovaj postupak mora kao i bilo koji drugi ispunjavati sve ustavne i konvencijske standarde, podnosi ovu ustavnu tužbu. Štoviše, ogledni postupak zbog njegova značaja i posljedica, ne može biti izuzet iz ustavnopravne kontrole, a razvidno je da je u samom vođenju ovog postupka došlo do povreda ustavnih i konvencijskih načela kako je gore opisano, a koje su povrede i utjecale na moje pravo na pošteno suđenje.

8. Zahtjevi koji proizlaze iz prava na pravično suđenje prije svega jamče zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova, a kako ne postoji nikakvo obrazloženje, niti bilo kakva činjenica na temelju koje bi se zakonitost provođenja ovog oglednog postupka mogla provjeriti, pogotovo ne o odlukama od 11.12.2019. i 4.3.2020., to je jasno da je postupak proveden arbitrarno te da u provođenju postupka nisu slijedena niti minimalna načela koja zahtjeva Ustavni sud RH.

9. DODATNO, kao primjer abitrarnosti se ukazuje i na činjenicu da VSRH postupak pokreće i vodi o pitanju opstojnosti „sporazuma o konverziji“, dok u samoj odluci od 4.3.2020. odlučuje o dodacima ugovora koji su sklopljeni u konverziji kredita sukladno ZID ZPK 2015 i navodi kako su i takvi dodaci ugovorima o kreditu i eventualni novi ugovori o kreditu koji su sklopljeni temeljem ZID ZPK 2015 – „sporazumi o konverziji“, odnosno da svi oni predstavljaju novi ugovor o kreditu.

10. Ovakav zaključak je arbitraran iz najmanje dva razloga.

11. Naime, u ZID ZPK 2015, pojam „sporazum“ pojavljuje se u čl. 19.c stavka 1. točke 6. ZID ZPK 2015, i označava sporazum koji sklapaju vjerovnik i dužnik u pogledu utvrđenog viška ili manjka uplata u odnosu na simulirani otplatni plan u valuti Euro.

12. S druge strane, nastavak ugovornog odnosa potrošača sa bankom bio je moguć samo sklapanjem Dodatka ugovora o kreditu ili sklapanjem novog ugovora kako je bilo regulirano čl. 19.e stavak 1. ZID ZPK 2015.

13. Iz zakonskih odredbi dakle je jasno kako Sporazum i Dodatak ugovora ili novi ugovor nisu istovjetni pojmovi pa je „pretvaranje“ Dodatka/Novog ugovora u Sporazum potpuno arbitrarno i protivno ZID ZPK 2015.

14. Naime, ako je postupak pokrenut po pitanju valjanosti Sporazuma postavlja se pitanje kako je to bilo koji potrošač mogao predvidjeti i znati da će Vrhovni sud Sporazum pretvoriti u Dodatak ugovora ili novi ugovor i onda odlučivati o njihovoj valjanosti.

15. Vrhovni sud je naime mogao i morao odlučiti samo u pitanju koje mu je postavljeno, a ne i o onome što nije bilo predmet tog pitanja. Pitanje je bilo valjanost Sporazuma, ne valjanost Dodatka ili novog ugovora pa je odlučivanje van predmeta pitanja primjer nedopuštene arbitranosti u odlučivanju, koja je tim gora što dolazi od Vrhovnog suda.

16. KAO DRUGO, novi ugovor ne može nastati bez suglasnosti stranaka pa prema tome ukoliko između potrošača i banke nije postojalo suglasno očitovanje volja za zasnivanje novog ugovornog odnosa, odnosno sklapanje novog ugovora, štoviše ukoliko su potrošač i banka suglasno naveli kako sklapaju samo dodatak osnovnom ugovoru to niti jedan sud, pa niti Vrhovni, nije mogao odlučiti protivno suglasnoj volji stranaka.

17. Za nastanak novog ugovora o kreditu bila je, među ostalim, potrebna suglasna volja ugovornih strana, a nje nije bilo.

18. Ukoliko nije bilo volje stranaka za sklapanjem novog ugovora, već je volja bila upravo suprotna, tada Vrhovni sud nije mogao takvu volju izmijeniti pa je odluka Vrhovnog suda u tom smislu arbitrarna, proizvoljna i, kao što je obrazloženo u prednjem dijelu, protivna samom zakonu, konkretno ZID ZPK 2015.

POVREDA čl. 29. Ustava vezano za čl. 145. stavka 3. Ustava RH SUDU EU NIJE POSTAVLJENO PRETHODNO PITANJE o PRIMJENI PRAVA EUROPSKE UNIJE

19. Iz same odluke Vrhovnog suda razvidno je i to kako je Vrhovni sud odlučivao o **primjeni prava Europske unije**, konkretno pri donošenju odluke pristupio je upravo tumačenju odluke Suda Europske unije C-118/17, *Dunai*, odnosno radi se o tumačenju Direktive 93/13 o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima o kojoj je u tom predmetu riječ.

20. Upravo je u predmetu *Dunai* Sud unije zauzeo shvaćanje o utjecaju zakonodavne intervencije na prava potrošača temeljem Direktive 93/13 na način da ona ne ukida pravo na obeštećenje potrošača i to prije svega pravo na povrat sve koristi koju je trgovac stekao na temelju nepoštenog ugovora/nepoštenih ugovornih odredbi.

21. Dakle, iako je Vrhovni sud nedvojbeno odlučivao o primjeni prava Europske unije (i to potpuno pogrešno), konkretno o primjeni i tumačenju Direktive 93/13, Vrhovni sud RH:

- nije Sudu EU postavio prethodno pitanje

- nije u samoj odluci uopće obrazložio zašto nije Sudu EU postavio prethodno pitanje

22. Postupajući na ovaj način, Vrhovni sud RH je, kao najviši sud protiv čijih odluka nema pravnog lijeka, počinio povredu prava Europske unije i to na način da je postupio u direktnoj suprotnosti sa izričitom odredbom čl. 19. Ugovora o Europskoj uniji (dalje UEU) i čl. 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje UFEU) koji navode kako slijedi:

Članak 19.

3. Sud Europske unije, u skladu s Ugovorima:

- (a) donosi odluke u postupcima koje pokreću države članice, institucije ili fizičke ili pravne osobe
- (b) **odlučuje o prethodnim pitanjima, na zahtjev sudova država članica, o tumačenju prava Unije ili valjanosti akata koje su usvojile institucije**
- (c) donosi odluke u ostalim slučajevima predviđenima Ugovorima.

Članak 267.

(bivši članak 234. UEZ-a)

Sud Europske unije je nadležan odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču:

- (a) tumačenja Ugovora;
- (b) valjanosti i tumačenja akata institucija, tijela, ureda ili agencija Unije;

23. Iz citiranih odredbi primarnog prava Unije, jasno dakle proizlazi da ako se pitanje tumačenja prava Unije pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti odluku, zatražiti od Suda da o tome odluči.

24. Međutim, ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, kao sudom zadnje instance, taj je sud **dužan** uputiti to pitanje Sudu EU.

25. Iz citiranih odredbi sasvim je jasno kako se, kad je s pitanjem interpretacije norme prava EU suočen najviši nacionalni sud, ovdje Vrhovni sud RH, primjenjuje čl. 267. st. 3. UFEU koji propisuje da ovaj sud mora pokrenuti prethodni postupak pred EU. Vrhovni sud u skladu s navedenim odredbama zakonodavstva Unije imao je samo dvije opcije:

- Suditi sukladno pravu Europske unije
- Postaviti pitanje Sudu Europske unije

26. Kada to Vrhovni sud RH ništa od toga nije napravio pa je odbio primijeniti prava shvaćanja presude *Dunai*, a svejedno je samostalno tumačio pravo Unije i presude Suda EU (i to potpuno pogrešno i sa zabrinjavajućim stupnjem površnosti), time je ovaj **prekršio obvezu** iz temeljnog akta Europske unije koja izričito propisuje **dužnost ovog suda da se sa prethodnim pitanjem obrati Europskom sudu** čija osnovna funkcija i jest upravo tumačenje i primjena prava Europske unije, a što je u konkretnom predmetu upravo i bio slučaj pošto se radilo gotovo isključivo o primjeni i interpretaciji Direktive 93/13, odnosno pitanju o interpretaciji kako je dana u čl. 267. točka (b) UFEU-a.

27. Sustav prethodnih pitanja Europskom sudu osnovni je kanal komunikacije između nacionalnih sudova i Europskog suda te ključan element sudskog dijaloga u pravu EU kojim se uobličuje pravno shvaćanje o pojedinom pravnom problemu te predstavlja jedan od stupova na kojima počiva pravo Europske unije. Pravna shvaćanja Suda unije najviši su autoritet u **interpretaciji prava EU** čiju je važnost iskazao i sam Sud Unije u presudi *C-166/73, Rheinmuhlen* i to kao:

„**temeljnu za osiguranje prava Zajednice** uspostavljenog Ugovorom i ima za svrhu osigurati da se pravo u svim okolnostima primjenjuje na jednak način u svim državama članicama.“

a na ovu obvezu ukazao je i u presudi *C-6/64, Flaminio Costa v. ENEL* u kojoj se navodi:

„međutim prema odredbama ovog članka nacionalni sudovi protiv čijih odluka ne postoji pravno sredstvo, kao u ovome slučaju, **moraju uputiti zahtjev ...**“

28. Postavljanje prethodnog pitanja stoga je nezaobilazno, a Vrhovni sud RH je svojim (ne)postupanjem sukladno čl. 267. UFEU negirao temeljni smisao ove odredbe, a to je da spriječi donošenje odluke najvišeg nacionalnog suda u predmetima u kojima treba primijeniti pravo EU bez mogućnosti da se Europski sud očituje o njegovoj pravilnoj interpretaciji.

29. Prekršivši ovu obvezu, Vrhovni sud RH je potrošačima nezakonito oduzeo pravo na pristup Sudu unije, a sam **Sud unije onemogućio u očitovanju o pravilnoj interpretaciji prava Unije** čime je postupio suprotno osnovnim ciljevima Europske unije u razvoju i osiguranju vladavine prava u uvjetima članstva u Europskoj uniji.

30. Protivno temeljnim aktima Europske unije i to na način da je Europskom sudu oduzeo krajnju riječ o značenju i učincima europskih normi u konkretnom predmetu, Vrhovni sud RH postigao to da pravna stečevina Europske unije u Republici Hrvatskoj, kao članici EU, ostane mrtvo slovo na papiru čime izravno podriva i negira europski integracijski proces koji obvezuje Republiku Hrvatsku, a postupio je i direktno suprotno čl. 145. Ustava RH.

31. Ovdje je za istaknuti i to kako se Vrhovni sud RH upustio u samovoljno i arbitrarno tumačenje prava Unije, a ističe se ponovno, nije niti jednom riječju obrazložio zašto nije Sudu unije postavio prethodno pitanje.

32. U tom smislu ukazuje se kako je Vrhovni sud RH već jednom napravio istu stvar pa je u svojoj odluci poslovni broj Revt-249/2014-2 od 9.4.2015. godine na identičan način, dakle pogrešno i proizvoljno, tumačio pravo Europske unije i tamo presudu C-26/13, *Kasler*.

33. I u tom predmetu, a radi se o predmetu kolektivne pravne zaštite, Vrhovni sud pokušao je izbjeći primjenu prava Unije pravdajući se „drugacijim činjeničnim okolnostima“, iako su presude Suda unije značajne upravo zbog pravnih tumačenja, a ne činjenica. Naime, tumačenja Direktive 93/13 izražena kroz presudu Suda Unije, značajna su upravo zbog toga što **interpretacije Suda unije** izražene kroz njegove presude **čine sastavni dio pravne norme koju objašnjavaju**, a koja kao takva stoga i postaje **relevantna izvan samog predmeta spora u kojem je pitanje postavljeno**.

34. Drugim riječima, Vrhovni sud je ignorirao činjenicu da interpretacije, tumačenja Suda unije djeluju *ex tunc*, odnosno **objašnjavaju značenje norme od trenutka kada je ona nastala** te stoga imaju učinke *erga omnes* kako je uostalom taj sud obrazložio u spojenim predmetima C 66,127 i 128/79 *Salami*, kao i da, propust nacionalnog suda da postupi prema ranijoj praksi ovog suda predstavlja dovoljno ozbiljnu povredu prava EU, a time i osnovu za odgovornost države za štetu (vidi spojene predmete *Brasserie/Factortame*).

35. Pored svega toga Vrhovni sud niti tada, baš kao i u ovom oglednom postupku:

- nije Sudu EU postavio prethodno pitanje

- nije u samoj odluci uopće obrazložio zašto nije Sudu EU postavio prethodno pitanje

36. Ustavni sud RH je tada **upravo zbog istog ovog razloga** ukinuo odluku Vrhovnog suda RH, a u obrazloženju svoje odluke U-III-2521/2019 od 13.12.2016. Ustavni sud RH je naveo:

„Odluka o tome hoće li takav zahtjev uputiti ili ne, u nadležnosti je Vrhovnog suda i ne ovisi o dispoziciji stranaka. Međutim, **u svakom slučaju, kao "nacionalni sud zadnje instance" bio je dužan očitovati se odnosno obrazložiti razloge zbog kojih smatra da u konkretnom slučaju nije bio dužan pokrenuti prethodni postupak odnosno uputiti zahtjev Sudu EU za prethodno tumačenje prava EU-a u smislu članka 267. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju EU.**“

37. Po istom pitanju ukazuje se na odluku Ustavnog suda RH, **U-III-1966/2016**, koja jasno navodi kako je ovakvo postupanje Vrhovnog suda RH povreda Ustava i Konvencije, a ukazuje se i na presudu ESLJP, *Dhabi protiv Italije* (8. travnja 2014., zahtjev br. 17120/09) u kojoj se jasno navodi:

„U specifičnom kontekstu trećeg stavka članka 234. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (trenutni članku 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)), znači da nacionalni sudovi protiv čijih odluka nema pravnog lijeka u skladu s nacionalnim pravom i koji odbiju zahtjev za prethodno mišljenje

od Suda Europske unije na postavljeno pitanje koje se odnosi na tumačenje prava Europske unije, **dužni su dati razloge za takvo odbijanje u svjetlu izuzetaka predviđenih presedanima Suda EU-a. Oni, dakle, moraju navesti razloge zbog kojih su utvrdili da je pitanje nebitno, da je odredba prava Europske unije u pitanju već protumačena u praksi Suda EU-a ili da ispravna primjena prava EU-a je tako očito da ne ostavlja prostora za bilo kakve razumne sumnje.**"

38. Posebno se napominje kako su pitanje konverzija kredita i ogledni postupak vezani uz tumačenje Direktive 93/13, a u odnosu na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju koji je donesen 2015 godine, odnosno uz dodatke ugovora koji su sklapani krajem 2015. i tijekom 2016., a to znači nakon ulaska RH u EU, pa je očita bila obveza Vrhovnog suda RH postaviti Sudu EU pitanja vezano uz donošenje odluke u oglednom postupku, a kako je postupio suprotno, Vrhovni sud RH je počinio stoga povredu prava Europske unije, povredu Ustava RH i povredu Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

POSEBNA NAPOMENA

39. Molim da pri razmatranju povrede prava na pošteno suđenje uzmete u obzir i javni istup predsjednika Vrhovnog suda RH, **Đure Sessa**, koji javni istup se dogodio u intervjuu koji je dao Jutarnjem listu dana 15.3.2020. godine, a objavljen kako u tiskanom izdanju tako i dostupan na Internet izdanju Jutarnjeg lista¹, u kojem je javnom istupu predsjednik najvišeg suda u Republici Hrvatskoj grubo povrijedio svoje ovlasti i dužnosti kako su mu dane Ustavom RH i Zakonom o sudovima, odnosno priskrbio si je prava i ovlasti koje mu na temelju niti jednog propisa.

40. Predsjednik Vrhovnog suda RH je na ovaj način, sebi, arbitrarno, nezakonito i protuustavno, prisvojio položaj samog Vrhovnog suda RH i tumača odluke Vrhovnog suda, stvarajući lažnu predodžbu kako je njegovo osobno tumačenje zapravo pravno shvaćanje Vrhovnog suda RH čime je nedopušteno i nezakonito utjecao na postupke u tijeku, pa time i moj postupak, a zbog čega je došlo do povrede prava na pošteno suđenje, kako je zajamčeno čl. 29. Ustava RH i čl. 6. Konvencije, koje uključuje pravo svakog građanina da **neovisni i nepristrani** sud odluči o njegovim pravima, odnosno došlo je do narušavanja vladavine prava bez presedana.

ZAKLJUČNO

41. Imajući u vidu sve navedeno, Podnositelj ustavne tužbe drži da su počinjene povrede na njegovu štetu, da su mu povrijeđena pobrojana ustavna prava, pa predlaže da Ustavni sud donese sljedeću:

O D L U K U

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se odluka Vrhovnog suda RH, poslovni broj Gos 1/2019-36 od 4.3.2020. zajedno sa odlukom istog suda o pokretanju oglednog postupka Gos 1/2019-5 od 11.12.2019.

¹ Intervju se nalazi na poveznici: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/predsjednik-vrhovnog-suda-za-jutarnji-maksimalna-kazna-za-one-koji-se-ne-pridrzavaju-uputa-vlasti-vezano-za-koronavirus-moze-biti-tri-godine-zatvora/10092403/>

III. Predmet se vraća na ponovni postupak.

U _____, __.__.2020. godine

Podnositelj
